

ΤΑ ΣΚΟΠΕΛΙΤΙΚΑ ΜΑΧΑΙΡΑΚΙΑ

Ἀπὸ τότες ποὺ μῆχανε οἱ μηχανές, σὴν δούλεψη τοῦ ἀνθρώπου (ἢ ὁ ἄνθρωπος σὴν δούλεψη τῆς μηχανῆς) ἔπαψαν καὶ οἱ ἀπλὲς δουλειὲς νὰ εἶναι μεράκι κι' ἔγιναν ζόρι ποὺ μετριέται μὲ τὸ δευτερόλεπτο. Ὅταν κυτῶς πῶς δουλεύουν οἱ τεχνίτες, ποὺ τοὺς ἔχασε ἡ πρόοδος σὲ καμμιά ἀπόμωρη γωνιά, θαρεῖς πῶς γίνεται λειτουργία σ' ἐκκλησιά. Ἐνα αὐστηρὸ τυπικὸ κανονίζει τὰ πάντα. Νειώθεις ὁμῶς πῶς δὲν εἶναι ἓνα μηχανικὸ κατωσκεῦσμα τοῦ μυσλοῦ παρὰ τὸ ἀπόσταγμα μιᾶς ὀρχαίας πείρας ποὺ περνάει χέρι—χέρι ἀπὸ πατέρα σὲ γιό. Στὴν ψημένη ὄψη τοῦ σημερινοῦ τεχνίτη ἀρπάξεις τὴν ὄψη τοῦ πατέρα του, καὶ τοῦ πατέρα τοῦ πατέρα του. Ἐχουν οἱ κινήσεις του τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο ποὺ ἔχει κάθε τι περασμένο σ' ὁ χρόνος. Ὅταν σοὺ μιλάει γιὰ τὴν τέχνη του, ὁ ἀπλὸς μαχαιράς τῆς Σκοπέλου, μιλάει σιγά, με τὴν κατάνυξη ἀνθρώπου ποὺ ἐξομολογίεται κάτι ἀκριβὸ γι' αὐτόν.

Βέβαια αὐγάτεψαν οἱ ἀνάγκες καὶ δὲ γίνεται νὰ τίς προλάβουν οἱ τεχνίτες μὲ τοὺς παληοὺς τρόπους δουλειᾶς. Ἀς ἀφίσουμε στίς μηχανές νὰ φτιάχνουν τὰ μαχαίρια ποὺ κόβουν (καὶ σφάζουν) κι' ἄς δοῦμε πῶς γίνονται τὰ μικρὰ ἐκεῖνα μαχαιράκια ποὺ εἶναι περισσότερα στολίδια καὶ δὲν τᾶχουμε παρὰ τὸ πολὺ—πολύ γιὰ νὰ ξεπαιρθεῖν αὐτὰ βιβλία. Ἀς μὴν κουραστεῖ ὁ ἀναγνώστης παρακολουθώντας μιὰ δουλειὰ ποὺ δὲν τὴν ἔχει γιὰ τίποτα. Ἀρκεῖ νᾶχει καρδιά καὶ φαντασία καὶ θαύρει πολλὴ ποίηση στὴν ἀπλή τούτῃ τελετουργία, ὅσο κι' ἀν εἶναι ἀνήμερος ὁ λόγος νὰ τὴ μεταδόσει. Γιὰ τοῦτο δὲ θὰ στολίσουμε, τάχατες, τὴν περιγραφή μόνον θὰ τὴν ἀφίσουμε στὴν ἀπλότητά της ποὺ πάει ἴσια στὴν καρδιά τοῦ θάλαστου ἀνθρώπου.

Οἱ λαβὲς τῶν μαχαιριῶν γίνονται ἀπὸ κάθε λογῆς κέρατα ἔξω ἀπὸ τὰ γελαδινά. Τὰ πριονίζουν πρῶτα νὰ φύγουν τ' ἄχρηστα καὶ τὰ πετοῦν στὴ φωτιά ὥσπου ν' ἀνάψουν φλόγα καὶ νὰ καψαλιστοῦν ἀπ' ἔξω. Ἔτσι μαλακώνουν ὅσο εἶναι ζεστά. Τὰ πιάνουν μὲ δυὸ ντανάλιες καὶ τὰ ξεστρίβουν. Τὰ ἱσιάζουν καὶ τὰ σφίγγουν στὴ μάγινα ὥσπου νὰ κρυώσουν. Τότε μένουν ἴσια καὶ σκληρότερα ἀπ' ἐξαρχῆς. Μὲ τὸ σκεπάρνι πελεκιέται τὸ κέρατο ὥσπου νὰ πάρει τὸ σχῆμα ποὺ χρειάζεται. Τὸ ξανασφίγγουν στὴ μάγινα καὶ τὸ

δουλεύουν μὲ τὴ ράσπα στίς λεπτομέρειες. Ἐπειδὴ ἡ ράσπα κάνει τὴν ἐπιφάνειά του τραχιὰ περνιέται καὶ μὲ λίμα. Ὅταν ἐτοιμαστεῖ ἔτσι γίνονται μὲ τὸ τρυπάνι οἱ τρυπες στίς θέσεις ποὺ θὰ περassoῦν τὰ κορφιά. Ἔτσι ἡ λαβὴ, τὸ μανίκι ὅπως τὸ λένε, εἶναι ἔτοιμη νὰ δεχτεῖ τὴ λεπίδα.

Οἱ λεπίδες γίνονται ἀπὸ «ἀτσάλι μαχαιριῶν». Κόβεται τὸ λαμάκι στίς διαστάσεις ποὺ χρειάζονται. Ζεσταίνεται στὴ φωτιά καὶ χτυπιέται μὲ τὸ σφυρί ὥσπου νὰ πάρει πᾶνον—κάτου τὸ κανονικὸ τῆς σχῆμα. Ὑστερα ὑπομονετικά μὲ τὴ λίμα τοῦ δίνουν τὸ σχῆμα ποὺ πρέπει. Περνιέται ἀπὸ τὸν τροχὸ γιὰ νὰ ξασπρίσει, νὰ φύγη δηλαδὴ ἡ σκουριά της καὶ νὰ φανοῦν οἱ λεπτομέρειες τοῦ σχήματος. Ὑστερα γίνεταί τὸ βάψιμο. Τὸ ἀτσάλι μὲ τὸ πύρωμα ἔχασε τὴ σκληρότητα του κι' ἔτσι μπόρεσαν καὶ τὸ δοῦλεψεν. Τώρα πρέπει νὰ τὴν ξαναπάρει. Εἶναι ἡ πιὸ δύσκολη δουλειὰ γιατί πρέπει νὰ σκληρύνει τὸ ἀτσάλι μὰ νὰ κρατήσῃ καὶ τὴ λυγερὰδα του. Τὸ κοκινίζουν στὴ φωτιά καὶ τὸ βουτοῦν ἀπότομα σὲ κρύο νερό. Τροχίζεται στὴν κόψη καὶ περνιέται στὸ λαδάκινο γιὰ ν' ἀποχτήσῃ ἁ θέρεια νὰ γίνῃ δηλαδὴ πολὺ κοφτερό.

Ἄντες τώρα ν' ἀνάψουμε ἓνα τσιγάρο νὰ ξανασάνουμε λιγάκι. Ἦταν, ποὺ λές, στὰ παλὰ τὰ χρόνια μιὰ Μαντίνα, καπετάνιου κόρη, δεκάξη χρονῶ κορίτσι. Σὲν περπάταγε στίς ροῦχες τῆς Σκόπελος ἔλαμπε ὁ τόπος ἀπ' τὴν ὁμορφιά της. Μιὰ Κυριακὴ πρωτὶ φουντάρισε στὸ μῶλο ἓνα Ἀἰβαλιώτικο καϊκι. Μέσα στὸ τσουρμὸ ἦταν κι' ἓνα παληκάρι ὁμορφο, μόλις ποὺ ἴδρωνε τὸ μουστάκι του. Εἶδε τὴ Μαντίνα καθῶς ἔβγαινε ἀπ' τὴν ἐκκλησιά καὶ τὴν ἀγάπησε. Τοὺς πιὸ γλυκοὺς ἀναιολίτικους ἀμανέδες τραγούδησε κάτω ἀπ' τὰ παραθύρια τῆς νύχτες καὶ νύχτες. Μὰ ἀπάντησι κομμιά. Κι' ὅταν ἔφτασαν οἱ μέρες νὰ σαλπάρει τὸ καράβι, τὸ παληκάρι ἀποφάσισε νὰ πεθάνῃ γιὰ τὸ χαιρήσι της. Παράγγειλε σ' ἓνα σκοπελίτη τεχνίτη ἓνα μαχαίρι νᾶχει ἀπάνω του χαραγμένα δυὸ μόχα καὶ τρεῖς λέξεις: ΓΙΑ ΣΕ ΠΕΘΑΙΝΩ. Ὅλη τὴν τέχνη του ἔβαλε ὁ μαχαιράς κι' ἔκανε ἓνα μαχαίρι ποὺ ἀστραπτε σὰν καθρέπτης. Τὸ πῆρε τὸ παληκάρι καὶ μιὰ φεγγαροφωτισμένη νύχτα πῆγε κάτω ἀπ' τὸ παραθύρι τῆς Μαντίνας νὰ σκοτωθῇ.

Μὰ ὅπως ἔσχυσε στὸ μαχαίρι νὰ δεῖ ζωγραφιστὰ τὰ μάτια ποὺ τὸν κάψανε, εἶδε νὰ καθρεφτίζονται τὰ νειῶτά του. Ἀυπήθηκε τὰ χρόνια του, ἐμπῆξε τὸ μαχαίρι του στὴν πόρτα της κι' ἔφυγε.

Οἱ θήκες, τὰ φηκάρια, ὅπως τίς λένε γίνονται ἀπὸ ξύλο πεύκου γιατί ἔχει ρετσίνη καὶ δὲν ἀφίνει τὴ λεπίδα νὰ σκουριάσει, ἐνῶ ἄλλα ξύλα ἔχουν διάφορα ὑγρὰ ποὺ μαυρίζουν τὴ λεπίδα. Κόβεται τὸ ξύλο λίγο μεγαλύτερο ἀπὸ τὴ λεπίδα ποὺ θὰ κλείσει καὶ μὲ σκεπάρνι παίρνει τῆς χοντρές του γραμμές. Ὑστερα τὸ σκίζουν στὴ μέση μὲ πριόνι καὶ τὸ σκαφιδῶναν ἐσωτερικά. Τὸ ξανακλείνουν ἀφοῦ ἀλείψουν τίς ἄκρες μὲ ζεστὴ ψασόκολα. Τὸ τυλίγουν σφιχτὰ μ' ἓνα σπάγγο καὶ τ' ἀφίνουν ὥσπου νὰ κρυώσῃ ἡ κόλα. Ὅταν τὸ λύσουν τὸ ροκανίζουν, τὸ λιμάζουν, τὸ ξύνουν μὲ τὴν ξύστρα, τὸ γιολοχαρίζουν καὶ κορφώνουν τὴ μύτη μὲ μολύβι. Στὸ κάτω μέρος, στὸ στόμα της, στερεώνεται ἡ θήκη μ' ἓνα κομάτι πάφילו. Ἀμα βαφεῖ ἡ λουστραριστὴ ἡ θήκη εἶναι ἔτοιμη.

Ὅταν ὅλα ἐτοιμαστοῦν γίνεται τὸ μανίκωμα, δηλοδὴ ἡ σύνδεση μὲ κορφιά τῆς λεπίδας στὸ μανίκι. Ὑστερα μπαίνουν οἱ παρασβάναδες μικρὰ κομάτια μπρούτζου ποὺ βοηθοῦν στὴ στερέωση τῆς λεπίδας στὸ μανίκι. Κολιένται μὲ καλάϊ κι' ἀπὸ τίς δυὸ μεριές τῆς λεπίδας. Μὲ τὸ μπερντάχισμα, μὲ τὸ λιμάρισμα, δηλαδή, τῶν μερῶν τῶν παρασβανάδων ποὺ προεξέχουν, ἔχεις ἔτοιμο μπροστὰ σου τὸ μαχαιράκι.

Τώρα πρέπει νὰ μποῦν τὰ πλουμίδια καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ τεχνίτη. Ἀλοῖβεται ἡ λεπίδα μὲ κερί στὸ μέρος ποὺ θὰ σκαλίσουν τ' ὄνομα καὶ τὰ σέδια, καὶ ἡ ὑπόλοιπη ἀλοῖβεται μὲ ληόλαδο γιὰ νὰ μὴν τὴ μαυρίσουν οἱ ἄτμοι τοῦ ἀκουαφόρτε. Χαράζονται τ' ὄνομα καὶ τὰ σέδια μὲ βελόνα πάνω στὸ κερί, κι' ἐπ' αὐτὸ ἀπλώεται ἀλάτι ποὺ τὸ μουσκεύουν μὲ ἀκουαφόρτε. Σὲ λίγα λεπτὰ πλένεται σὲ πολὺ νερό, ξύνεται τὸ κερί καὶ μένουν τὰ χαράγματα. Τέλος γίνεται τὸ σμύρωμα: ἀλοῖβουν ἓνα ξύλο μὲ ληόλαδο κι' ἀπάνω ρίχνουν σμυριδόσκονη. Ἐκεῖ τριβουν τὴ λεπίδα.

Ὅλα τοῦτα τᾶμαθα ἓνα καλοκαιριὰτικο ἀπόγεμα, τὸ ἔτος 1947, στὴ Σκόπελο ἀπὸ τὸν τεχνίτη Ἰωάννη Λε-

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Υπ)νος Δ)τής: Άντρέας Ζώντος
Κατοικία: Φαβιέρου 7 — Άθήναι
Υπ)νος Τυπ)ου: Γ. Πατρίκης
Κατοικία: Στρυμώνος 32 Ρούφ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Τόν χρόνο δρ. 10.000 τήν έξαμηνία δραχ. 5 000.

Γιά τίς τράπεζες, οργανισμούς κλπ. ή συνδρομή είναι διπλή.
Οί διαφημίσεις κατά συμφωνία.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
Εύβοίας: Καλλισθ. Μουστάκας
Βόλου: Δευτ. Πορτοκαλόγλου
Πύργου: Ήλείας: Τάκης Δόξας

Οί νέοι μας

Φύση

Νεκρά δλσ.
Τ' άγγιξε ό χειμώνας
μέ ξεφτισμένη φαντασία
κι' άπόμεινε άχαρο τó τοπίο
ώς κάτω στόν έρημικό γιαλό.

Ή βάρκα χαροπαλεύει
καταμεοίς τής θάλασσας
κι' ό φάρος άπέναντι
κρατάει τρεμοσβύνοντας τó ίσο
τής νεκρής φύσης.

Χλωμή ύπαρξη άναζητάει ήδονές
πρόσκοιρες πού ξεψυχάνε κάποιο
[δείλι.

Λουλούδινα κορμιά
στολισμένα μέ χάρη
άργοπεθαίνουν στά βάζα
Όλα βουβά.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΤΑ «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

μονή, κι' άς είναι τά λόγια μου του-
τα ένας μακρινός χαιρετισμός στόν
άπλό μου φίλο.

ΚΙΤΣΟΣ Α. ΜΑΚΡΗΣ

ΚΑΡΥΣΤΙΝΑ

Παρά τήν άναλκιαιρότητα τών
παρα κάτω νέων πού μάς τάσσειλαν
άπό τήν Κάρυστο έγκαιρα μά πού δέν
μπορέσαμε νά τά συμπεριλάβουμε στό
περασμένο φύλλο, τά δημοσιεύουμε ιύ
χαρίστως τώρα, γιά τó τοπικό τους
ένδιαφέρον:

Μετά τή «Λουκία» και τής «Φουρ-
τουίνε», ό κ. Σεβαστός Οικονόμου πα-
ρουσίασε στό Καρυστινό κοινό τρία
μονόπρακτα δραματάκια άεβασμένα
άπό περιοδεύοντα πάλι θίασο Τό «πα.
ρουσίασε» είναι τρόπος τού λέγειν.
Άλλος ήταν ό εισηγητής. Καί ήταν
τόλμημα τó νά δεχτή ό κ. Οικονόμου
νά παιχτούν τά τρία σά ά έργα του
άπό άτελή θίασο και χωρίς καμιά
σχεδόν πρόβα. Πάντως αυτό λίγο μάς
έμπόδισε νά διαπιστώσουμε πώς πρέπει
νά ύπολογίζουμε τόν κ. Οικονόμου ως
ένα έμπειρο και βαθύ τ χίτη Πρό
παντός ή «Άμφιβολα» πού έχει ως
θέμα τή ζηλο ύπία ενός συζύγου είναι
ένα λεπτό και γεμάτο ψυχολογία έργο.

Ό κ. Άνάργυρος Δράκος σιάθηκε
πιδ τυχερός. Ή έπιμονή τού κ. Σ. Οί-
κονόμου νά τόν άναδείξει δέν τόν ά.
φησε νά τελειοποιήση τó έργο του και
νά τó έμφανίση άλλη φορά. Με τίς
φιλότιμες όμως προσπάθειες τού θιά-
σου τού κ. Πασχαλίδη και μέ τίς έπα-
νηλειμμένες πρόβες, τó πα'ξιμο έλλη-
σίσε πολύ στό πνεύμα τού συγγρα-
φέα. Ό κ. Δράκος άκολουθεί σέ πολ-
λά τόν κ. Οικονόμου. Ή μοίρα, ή ύ-
περοχή τού πνεύματος επί τής ύλης, ή
τιμωρία τού σαρκιστή είναι θέματα
κοινά και τών δύο Χωρίς έπειτική κρί-
ση τήν έπιείκειά μας γιά τó πρωτό-
λειο έργο τού κ. Δράκου τή χρησιμο-
ποιύμε κρίνοντας όρισμένες άλλες
πλευρές τού δράματος — θά έπαινέσω-
με τήν ώραία πλοκή τού έργου και τó
ήθικοκοινωνικό του περιεχόμενο.

Έλπίζουμε πώς ό κ. Δράκος μετά
τήν ώραία αυτή εμφάνισή του θά
βοηθήση τόν κ. Οικονόμου γιά νά
παρασύρουν και άλλους διονοούμενους
γιά μιá ευρεία καλλιτεχνική κίνηση
στόν τόπο μας.

Φ. Φ.

ΔΗΜ. ΚΟΦΦΑΣ

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ — ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

Δ)ντής Νευρολογικού Τμήματος

Λαϊκού Νασοκομείου

Δ Ε Χ Ε Τ Α Ι 3—8 μ. μ.

ΣΚΟΥΦΑ 59 — Α Θ Η Ν Α Ι

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

“ΡΟΥΖΒΕΛΤ”

ΟΔΟΣ ΦΑΒΙΕΡΟΥ 5 (ΠΛ. ΒΑΘΗΣ)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ)ντής Ε. Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Νεόδμητον και μεγαλοπρε-
πές οικογενειακών ξενοδοχεί-
εφόμιλλον τών Εύρωπαϊκών,
μέ δωμάτια εύαερα και εύή-
λια, μέ άφθονα νερά τρεχού-
μενα θερμά και ψυχρά, εις
έκαστον δωμάτιον.

Λουτρά, Ντους, Κεντρική
θέρμανσις (καλοριφέρ), Τηλέ-
φωνον, Μπουφές, Αίθουσα
άναμονής.

Έπίπλωσις και ρουχισμός
καινουργής. Άκρα καθαριό-
της Ύπηρεσία προθυμοτάτη.

Τιμαί λογι καί και
λίαν συγκαταβατικά διά
τούς μόνιμους.

Τηλήματα ΞΕΝΟΔ. “ΡΟΥΖΒΕΛΤ”

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 53—413

Άπό τήν κίνηση
τής «Ένώσ. Έλλ. Λογοτεχνών»

Ή Ένωση «Έλλήνων Λογοτε-
χνών» έσημείωσε, κατά τήν τελευταία
περίοδο, τήν πάρα κάτω κίνηση:

1) Έπραγματοποίησε έκδρομή στήν
Έλευσίνα κατά τήν όποιαν ώμίλησεν
ή κ. Θ. Σεραδάκη κι' άπήγγειλε χορη-
κά άπό αρχαίας τραγωδίας ό κ. Θ.
Τράγκας.

2) Έδωσε μουσικοφιλογική γι-
ορτή στό θερινό Κέντρο «Λεμονιές»
κατά τήν όποιαν ώμίλησαν ό πρόεδρος
τής Ένώσεως κ. Δ. Ι. Καλογερόπου-
λος, και ό Άκαδημαϊκός κ. Σπύρος
Μελλάς. Άπηγγέθησαν διάφορα ποι-
ήματα, και ό όμιλος τών κ. κ. Μαρτί-
νου και Άθηναίου έτραγούδησαν Ά-
θηναϊκές καντάδες.

3) Στίς 3 Σ)βρίου στήν τακτική,
κατά παρασκεύή, συγκέντρωση τής
Ένώσεως ώμίλησεν, στό παραπάνω
κέντρο, ό κ. Άντρέας Ζώντος περί τού
Ζακυνθινού ποιητή Γιάννη Τσιλιμίγ-
χα (έπί τή 1η έπετείφ άπό τού θανά-
του του) ποιήματα τού όποιου άπήγ-
γειλεν ή κ. Μαρία Λαβαρούκα.